

Tanítási tervezet

1. Alapadatok

Az óra időpontja: 2020. november 6. 10 óra 5 perc

Iskola, osztály: Szilágyi Erzsébet Gimnázium; 9.B

Iskola neve és címe: 1016 Budapest; Mészáros utca 5-7.

Tanít: Ecsédi Hajnalka Anna

Témakör megnevezése: A vízburrok

Tanítási egység (téma) címe: A tavak

Az óra (jellemző) típusa: Ismereteket szerző és feldolgozó óra

2. Tantervi követelmények

2.1. A tanítási óra oktatási céljai: A tavak életútjának megismerése; A tavakat kialakító tényezők és a formájuk közötti kapcsolat felismerése, a folyamat értelmezése; A különböző tótipusok konkrét példákön keresztüli megismerése; A tavak pusztulási folyamatának megértése;

2.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai: Képek és ábrák segítségével a megfigyelés és a következtetés fejlesztése; A víz, mint erőforrás szerepének fontosságára való figyelemfelhívás; Az emberi tevékenység + környezetre gyakorolt hatása + visszahatás a társadalomra – összefüggések konkrét példán keresztüli megértése;

2.3. A tanítási óra nevelési céljai: A Földi vízkészlet fontosságára való figyelemfelhívás; Az egyéni felelősség szerepének kiemelése a globális problémák kapcsán, védelemre való nevelés;

2.4. Oktatási követelmények:

a. Fogalmak:

- új: tektonikus árok, krátertó, tengersizem, maradványtó, mesterséges tó, fertő, mocsár, láp,
- megerősítendő: tó, holtág (morotva), víztározó, vízerőmű,

b. Folyamatok:

- új: tavak keletkezése; gleccser és jégtakaró felszínalakító munkája; hegyomlással való elgátolással a folyóvíz tóvá duzzadása; tavak pusztulása;
- megerősítendő: elsivatagosodás;

c. Összefüggések:

- új: tavak sótartalma és az éghajlati tényezők kapcsolata; a tavat tápláló folyók vizének elöntözése → tó vízmennyiségének csökkenése → mikroklíma megváltozása → elsivatagosodás → helyi életkörülmények megváltozása;
- megerősítendő: földrajzi elemek és a népi hiedelmek & legendák kapcsolata;

d. Megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek: kép alapján az Aral-tó vízmennyiségének változása;

e. Fejlesztendő készségek, kompetenciák:

- Problémamegoldóképesség – A látott kép és a kialakulás során lejátszódó folyamat

felismerése

- Tanulás kompetenciái – az ismeretanyag rendezése és tipizálása (táblázat); a különböző információhordozó eszközök használata (képek, cikk)
 - Kommunikációs kompetenciák: Kérdés-felelet módszer segítségével; páros munka során; riport eljátszása közben;
 - Gondolkodási kompetenciák: gondolkodtató kérdések feltétele; összefüggésekre való ráirányítás;
 - Személyes és társas kapcsolati kompetenciák: páros feladatmegoldás; drámajáték során; a riporton keresztül az adott területen élő emberek helyzetének megismerése;
- f. Főbb tanulói tevékenységek: atlaszhasználat; tanulói közlés; vázlatírás; feladatmegoldás; képértelmezés; drámajáték;

3. Szemléltető és munkaeszközök

Atlasz

Power Point bemutató (továbbiakban: PPT)

Fotóválogatás

A tanulóknak a feladatmegoldáshoz használandó táblázat és készlet.

4. Felhasznált irodalom

Oktatási Hivatal, NAT 2020: Földrajz tankönyv – 9.

OFI, Kísérleti tankönyv, 2015: Földrajz 9.

Nemzedékek tudása, NAT 2012: Földrajz 9.

MOZAIK, 2008: Földrajz 9.

Hevesi Attila, 2002: Természetföldrajzi kislexikon

Vasváry Kinga: Muynak, hajótemető az Aral-tó egykori partján

A geometodika.hu folyóirat Taníts érdekesen érdekeset! sorozatának egy cikke, amelyet a tanárnőtől kaptam meg tanórai felhasználás céljából.

Balaton és Haláp legendája:

https://minavidi.blog.hu/2018/10/21/3_1_legenda_a_balaton_szuleteserol

Letöltve: 2020. október 27.

5. Mellékletek jegyzéke

1. sz. melléklet: PPT (28 dia)
2. sz. melléklet: Legek-feladat
3. sz. melléklet: Tanulói készlet
4. sz. melléklet: Tanulói üres táblázat
5. sz. melléklet: Tanári szöveg
6. sz. melléklet: Tanári megoldókulcs
7. sz. melléklet: Fotók (A1-D3)
8. sz. melléklet: Tavak+
9. sz. melléklet: Balaton legendája
10. sz. melléklet: Aral-tó riport
11. sz. melléklet: IgazHamis-feladat

Az óra részletes felépítése

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz
1	Jelentés, adminisztráció	-	-	-	PPT_1.dia
2-4	Tó fogalma: az ismereteket a vetített fotó alapján gyűjtjük össze. Mi a különbség a tó és a tenger között?	Ráhangolódás a témára, előzetes ismeretek előhívása.	Irányított kérdés, tanulói közlés. Problémafelvetés.	Frontális osztálymunka	PPT_2.dia
5-9	Tavak „legek” feladat: Legnagyobb területű-, legmélyebb tó stb. érdekes információk közlése a tanulókkal, majd ezek alapján a tó méreteinek összehasonlítása valamely más, ismert elem méretével. A tavak jellemzőinek, adott tulajdonság okának feltárása. Közben atlaszhasználat!	Tényanyagbiztosítás és tényanyagfeldolgozás	Irányított kérdés, tanulói közlés. Problémafelvetés.	Frontális osztálymunka	PPT_7-10.dia 2. sz. melléklet atlasz
10-18	Tavak keletkezése/1: A tanulók kapnak egy készletet példa tavakból, illetve egy üres táblázatot. A tanulók választják ki, hogy a cellákat milyen sorrendben töltsük ki. A tanár által elmondott információ és a vetített fotó segítségével ki kell választaniuk a készletből, hogy melyik tóra vonatkozik az ismertetés (keletkezési típus).	Tényanyagfeldolgozás és az ismeretek rögzítése.	Tanári közlés, irányított kérdezés, tanulók munkáltatása.	Irányított egyéni munka	3-7. sz. melléklet
19-23	Tavak keletkezése/2: A kitöltött táblázatban szereplő tavak párokba rendezése (színezéssel / sraffozással), először párban, majd az ellenőrzés során közösen. A párok megtalálása után a jelkulcs elkészítése. Kész táblázat + jelkulcs → füzetbe ragasztás.	Tényanyagfeldolgozás és az ismeretek rögzítése.	Tanulók munkáltatása.	Páros munka; Ell.: frontális osztálymunka; Egyéni munka	PPT_9-14.dia 4. sz. melléklet 6. sz. melléklet
24-28	Tavak keletkezés/3: Az eddig kimaradt típusokat egy-egy konkrét példa (fotóval) segítségével állapítjuk meg. Közben a tanulók jegyzetet készítenek.	Tényanyagfeldolgozás és az ismeretek rögzítése.	Képelemzés. Irányított kérdezés, tanulói közlés. Vázlatkészítés tanári irányítással.	Frontális osztálymunka.	PPT_15-20.dia 8. sz. melléklet

29-34	A Balaton keletkezésének legendája. A történetben lévő öt szereplő eljátszására diákok jelentkeznek. A tanár olvassa a legendát, közben a tanulók megelevenítik és vizuálissá teszik a hallottakat. Megbeszéljük, hogy a mára tudományosan magyarázott dolgokat gyakran népi hiedelmek, legendák is övezik.	Érdeklődés fenntartása, tanulók mozgatása.	Drámajáték	Csoportmunka tanári irányítással; és megfigyelés.	PPT_21.dia 9. sz. melléklet
35-39	Aral-tó: riport. Az órára (előzetesen) 2 tanuló felkészült egy cikkből, amely az Aral-tó problémáját mutatja be. Ezeknek az ismereteknek a segítségével egy riportot valósítunk meg. A tanár a kérdező; az egyik diák egy kutató geográfus, a másik diák egy helyi lakos. Ezután az osztállyal megbeszéljük a hallottakat, hangsúlyozva az eset okát (víz elöntözése) és következményét (elsivatagosodás).	Érdeklődés fenntartása; Tényanyagfeldolgozás és az ismeretek rögzítése.	Szóbeli riportkészítés; Irányított kérdés, tanulói közlés. Vázlatkészítés.	Megfigyelés; Frontális osztálymunka.	PPT_22-23.dia 10. sz. melléklet
40-42	Tavak pusztulása: A folyamat átbeszélése, ráismertetés képekkel, az egyes fázisok (fertő, mocsár, láp) fogalmai.	Tényanyagfeldolgozás és az ismeretek rögzítése.	Irányított kérdés, tanulói közlés. Vázlatkészítés.	Frontális osztálymunka.	PPT_24.dia
43-44	Összefoglaló feladat: Minden diák feláll. A tanár igaz-hamis állításokat olvas fel. Diákok felteszik a kezüket: Jobb-igaz; Bal-hamis; Ha rosszul válaszol leül. A végén győztest/győzteseket hirdetünk. Közben a hamis állításokat kijavítjuk. <i>Amennyiben nem fér bele az órába, a következő óra elején ráhangolódó – ismétlő feladatnak felhasználható.</i>	Összefoglalás, ellenőrzés. Ismeretek rögzítése.	Irányított kérdés, tanulói közlés.	Irányított egyéni munka	11. sz. melléklet
45	Házi feladat: Tk. 80-81. oldal elolvasni. Elköszönés.	-	Tanári közlés	-	-